І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь..
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-8337

РІК LXVIII. Ч. 132. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 13, 1962 No. 132. VOL. LXVIII.

ПОДАТКОВИМИ ПОЛЕГШАМИ УРЯД ПЛЯНУЄ СКРІПИТИ ЕКОНОМІКУ

Вашингтон. — Уряд президента Кеннеді зменшив прибуткові податки бизнесменам на яких півтора більйона долярів річно. Сталося це без ухвали Конґресу, бо уряд скористав із свого права та злібералізував давніше зарядження щодо витрат підприємців на машини та інше фабричне устаткування. Департамент скарбу видав новий реґулямін в цій справі, і власники фабрик та фармери й інші підприємці, концерни і особи, зможуть відтягати від оподаткування ті суми, які вони видали на закуп машин й іншого фабричного чи фармерського устаткування. Це можна буде робити ліберальніше і негайно після купна машин, а не так, як це було досі. Цю справу почали були вивчати ще за президентури Айзенгавера, і тепер її здійснено, що з радістю привітали промислові концерни, які видають великі суми на розбудову фабрик. Сподіваються, що цим способом промисловці і фармери дістануть найменше $1.500,000,000, які негайно зможуть обернути в розбудову своїх підприємств. В урядових колах сподіваються, що нове зарядження буде негайним поштовхом до більшого руху в економіці. Секретар скарбу Даґлес Діллон заявив на пресовій конференції, що важко є вже тепер сказати, який великий буде цей поштовх в економіці, але він навів те, що голова Ради Директорів Сталевої Корпорації ЗДА Роджер М. Блав заявив, що сталева промисловість негайно скористає з тієї полегші і всі суми, здобуті внаслідок нового зарядження, вкладе як інвестиції в розбудову підприємства, це значить, що коло $40 мільйонів почнуть працювати над скріпленням економіки в самій тільки сталевій промисловості. На думку економістів зменшення податків промисловцям на суму півтора більйона долярів повинно збільшити цілу крайову продукцію впродовж року на — $3.750,000,000. Крайова продукція, це вартість випродукованих товарів і праці в одному році. Тепер вона стоїть на висоті коло $544 більйонів. Деякі економісти передбачають, що нове зарядження департаменту скарбу в пізніших роках збільшить крайову продукцію на $15 більйонів. Одночасно Сенатська Фінансова Комісія в дні 11-го липня ухвалила той пункт податкового закопроєкту, згідно з яким власники фабрик матимуть полегші в плаченні податків від тих інвестицій, які вони вкладуть в розбудову фабрик і на закуп нових машин. Цей проєкт ухвалила Комісія більшістю 10-ох до 7-ох голосів. Полегші від цих інвестицій виносили б 7%. Але ця сама Сенатська Комісія більшістю 10-ох до 5-ох голосів відкинула урядовий проєкт примусово стягати в банках і в корпораціях податок від прибутків від відсотків і дивіденд. Голова цієї Комісії, сенатор - демократ Гаррі Ф. Бирд, повідомив про вислід голосування після двогодинного закритого засідання. Комісія працює тепер над податковими законопроєктами. Податок від відсотків і дивіденд викликав спротив численних сенаторів з обидвох партій, і проти нього голосували 5 демократів і 5 республіканців. 5 демократів голосували за той законопроєкт. Фінансова Комісія ухвалила проєкт, щоб банки і корпорації повідомляли податковий уряд про виплачені відсотки і дивіденди, коли вони більші, як $10. Сенатор Бирд заявив журналістам, що Комісія ухвалить гострі кари за порушення обов'язку платити податок від відсотків і дивіденд.

Візита Кеннеді в Бразилії залежить від розв'язки політичної кризи в тій країні

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер заявив, що він в середу ввечері виїздить до столиці Бразилії, щоб там обговорити плян візити президента Кеннеді до тієї країни. Президент мав би виїхати до Бразилії 30 липня, і його візита мала б тривати 4 дні, в яких Президент відвідав би 4 або 5 бразилійських міст. У Вашинґтоні сподіваються, що політична криза в Бразилії буде розв'язана до того часу. Якщо б це не сталося, то Президент відкладе свою візиту на пізніше, можливо навіть на той час, коли в жовтні відбудуться Конґресові вибори і устабілізується там політична ситуація. Кеннеді мав би прилетіти до нової столиці міста Бразилії, пізніше відвідати Ріо де Жанейро, Сан Павльо і Деціфе або Наталь в північно-східній частині Бразилії, де відбувається здійснування грограми Союзу для Поступу. Президент Кеннеді хотів би бачити виконану там працю цієї Америкою підтримуваної програми та відкрити деякі будови, якщо вони є готові. Президент Ґулярт має труднощі в найменуванні нового прем'єра, і ця криза триває довший час. Вже було кілька кандидатів на прем'єра. 10-го липня Конґрес затвердив номінацію на прем'єра д-ра Франсіска Брочада де Роча, який має формувати новий кабінет.

Роздрібний продаж товарів зменшився на два відсотки

Вашингтон. — Департамент торгівлі ствердив, що роздрібний продаж товарів в місяці червні ц. р. зменшився на два відсотки в порівнянні з травнем 1962. В травні роздрібний продаж зменшився був на один відсоток в порівнянні з квітнем. Але в червні цього року продано на 5 відсотків більше товарів, як в червні 1961-го року. В червні продано товарів на суму $19.066,000,000, а в травні на суму — $19,497,000,000. Ці дані зібрано від 2,000 торговельних концернів, які мають 39.000 крамниць. Економісти турбуються зменшенням руху в роздрібному продажу, бо він свідчить про те, що ріст економіки відбувається недостатнім темпом.

В АМЕРИЦІ

● **Пресовий секретар Білого Дому заявив,** що за два тижні буде можливість передати через телевізію за допомогою комунікаційного сателіта Телстара пресову конференцію президента Кеннеді з Вашинґтону до Европи. Треба буде, щоб Президент відбував конференцію тоді, коли сателіт буде в такому становищі, що зможе її відобрати і передати до Европи.

● **ЗДА в дні 10-го липня** перевели вже 26-ий пробний атомовий вибух. Бомба була „середньої величини", як повідомила загально Комісія Атомової Енерґії, це значить, що вона мала силу від 20 000 до 1 000 000 тонн вибухового матеріялу ТНТ. 11-го липня переведено 27-ий вибух бомби.

● **Федеральний суд в Кензас Ситі,** відкинув скаргу 62-річного Джана Т. Росса, який домагався $250,000 відшкодування від тютюнової фабрики Філіп Морріс за те, що курячи цигарки цієї компанії, занедужав на пістряка горла та внаслідок операції втратив здібність говорити. Провідник суду присяжних заявив, що досі немає певних доказів на те, що тільки курення спричиняє недугу пістряка, і тому лава присяжних відкинула скаргу Росса. Він апелює до вищої інстанції.

СКЛАД ЕКЗЕКУТИВИ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Під час сьомого Конґресу Українців Канади. Вже першого дня Конґресу в п'ятницю 6-го липня, місцевий щоденник „Ди Вінніпеґ Фрі Пресс", подавши вістку про Конґрес, помістив і цю фотознимку з Конґресу, на якій справи Конґресу в дружній розмові обмірковують (зліва): голова Контрольної Комісії Українського Національного Об'єднання Канади і відомий діяч Гнат Поворозник, президент Комітету Українців Канади о. прелат д-р Василь Кушнір, головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, що репрезентував на Конґресі братній Український Конґресовий Комітет Америки, та адвокат Петро Лазарович з Едмонтону, що був предсідником попереднього Конґресу Українців Канади в 1959-му році.

Вінніпеґ. — Як уже інформовано, тут в днях 6 і 7-го липня відбувся сьомий з черги Конґрес Українців Канади, в результаті якого обрано, зглядно в більшості переобрано Екзекутиву Комітету Канади, центральної репрезентації канадійських українців, подібної як Український Конґресовий Комітет Америки в ЗДА. Екзекутиву КУК знову очолює о. прелат д-р Василь Кушнір, як президент. Крім о. д-ра Кушніра Конґрес одноголосно вибрав його заступниками І. Г. Сирника, Вол. Коссара та І. Іванчука, координатором Ю. Гвоздулича, ген. секретарем В. І. Сарчука та зробив тільки зміну на становищі фін. секретаря - скарбника, яким став тепер І. Карасевич. До Президії КУК увійшли теж майже всі давніші її члени — Т. Михайлівський, Д. Лобай, П. Башук, Гр. Кукса, Л. Странґрет, С. Радчук, М. Марунчак, Р. Брик і П. Олійницький, в нових прийшли С. Романів та репрезентант студенства Вол. Жила. Зате Контр. Комісія КУК має тепер такий склад: Б. Климків, С. Пуляк, Вол. Саґаш, о. С. Іжик і П. Вах — члени, О. Малофій та М. Боровець — заступники.

Конґрес розглянув ще новий статут ФДУК (реф. Б. Мартинович), переглянув проповані зміни в Статуті КУК і затвердив комісію для основної його перевірки (реф. І. Соломон) та схвалив Правильник для Відділів і Представництва КУК, опісля підтвердив резолюції 18 ділових комісій, що є напрямними для дальшої дії КУК та творять справжній кодекс постанов Конґресу.

Серед цієї пильної праці Конґрес у своєму комплекті вийшов був до галі Александра-готелю, коли туди прибув прем'єр Канади Джан Діфенбейкер з дружиною і влаштував йому справжню овацію.

Внески і побажання делеґатів до нової Екзекутиви КУК, підсумки нарад і гимни Канади та України закінчили Сьомий Конґрес о пів шостої увечері в суботу 7-го липня.

Годину пізніше відбувся в залі нарад Конґресу бенкет з участю прем'єра Канади, губернатора Манітоби, представника уряду Манітоби, багатьох видатних осіб і більш як 500 учасників, на якому прем'єр мав велику промову та прийняв Шевченківську Медалю, признану йому за піднесення прав поневоленої України в ОН. Цей бенкет заслуговує на окремий звіт і ми його зробимо в черговому числі.

Інформаційна сторінка Конґресу (цілий ряд брошур і друків), технічно - канцелярійна, що працювала справно завдяки А. Загарійчукові та І. Панькову, добра програмка та організація і декорація залі нарад Конґресу теж причинилася в немалій мірі до його безсумнівного успіху. (ак)

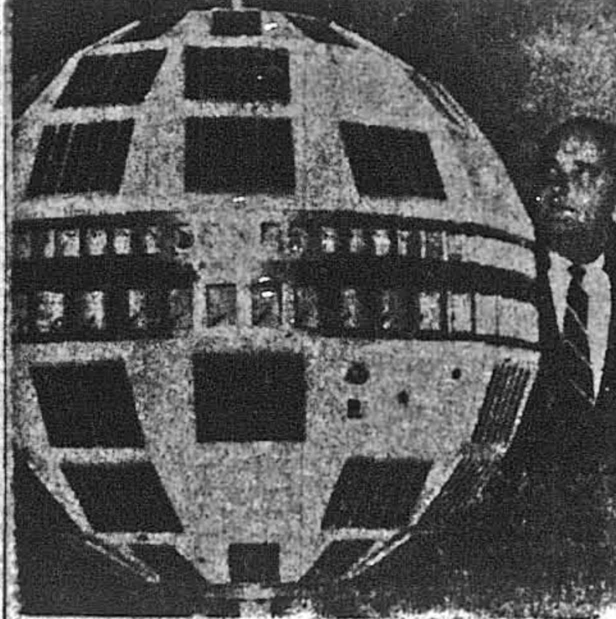
Литовці на своїй конвенції овацiйно вітали предсідника УНСоюзу

Нюарк. — Від понеділка 9-го липня тут у готелі Роберта Тріта відбувається 52-га з черги річна конвенція Литовського Союзу в Америці, литовської братерсько - забезпеченевої організації, подібної до Українського Народного Союзу. В середу, 11-го липня відвідав цю конвенцію головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисгір, передаючи литовцям привітання від українців та бажаючи їм успіхів у нарадах і праці, згадуючи про спільну долю українців і литовців у минулому та спільну недолю сьогодні. Приявні на конвенції литовці, вставши із своїх місць, влаштували предсідникові УНСоюзу велику овацію, зокрема на згадку, що УНСоюз нараховує сьогодні 83,000 членів та 26 мільйонів майна. Предсідник Литовського Союзу п. Пол Дарґест володіє бездоганно українською мовою, читає українську пресу і в своєму місті Питсбурґу співпрацює з українцями, зокрема інж. Мих. Комічаком, відомим діячем і директором української радіопрограми, якою п. Дарґест принагідно користується.

З кінцем цього тижня зміняються дитячі табори на Союзівці

Союзівка, Кергонксон. — В найближчу суботу, 14-го липня, на цій оселі Українського Народного Союзу буде закінчений хлоп'ячий табір, а вже в неділю, 15-го липня, почнеться дівочий. У хлоп'ячому таборі, що тривав від 23-го червня, отже повних три тижні, було 47 дітей, а до дівочого табору, що триватиме також три тижні, зголошено 50 дівчаток. Обидвома таборами, хлоп'ячим і дівочим керує пані Іванна Цісик при допомозі відповідних опікунів і виховників. Формальне закриття хлоп'ячого табору із відповідним пописом таборовиків відбудеться в суботу, о год. 2-ій по полудні, а наступного дня, в неділю, в тій самій годині по полудні, після Служби Божої, відбудеться формальне відкриття дівочого табору. Обидва табори приміщені у відділеній природньо від решти оселі віллі „Львів", що має все потрібне для таборування устаткування, включно з окремим басейном. В тій самій віллі, після закінчення дівочого табору за три тижні, почнуться курси українознавства для молоді. Цієї суботи, 14-го липня, крім закриття хлоп'ячого табору, відбудеться ввечері — як уже інформовано — вечір пісень, арій і дуетів у виконанні оперових співаків Ганни Шерей і Лева Рейнаровича та пяністки проф. Зої Маркович. Після концерту — танці під вільним небом при звуках оркестри „Амор" на великій плятформі нового павільйону.

ЗВ'ЯЗКОВИЙ МІЖ КОНТИНЕНТАМИ „ТЕЛСТАР"

Віце - президент Линдон Б. Джансон оглядає модель сателіта „Телстар" у Вашинґтоні, після того, як з допомогою такого сателіта передано першу телевізійну трансмісію до Европу.

Заохочені успіхом із „Телстар"-ом, ЗДА вивчають можливості започаткування нової ери у світових взаєминах

Вашингтон. — Після незвичайного успіху із випущенням сателіта „Телстар" і здійснення ним телевізійних передач між ЗДА й іншими країнами світу Білий Дім плянує започаткувати широку програму дослідів спрямованих на вивчення зв'язаних із цим можливостей і проблем. Для розгляду й обговорення напрямних запланованої в цьому напрямку активности відбудеться вже найближчим часом спеціяльна конференція, в якій візьмуть участь представники державного департаменту, федеральної комісії зв'язку, як теж репрезентанти приватних телевізійних компаній, зацікавлених в розвитку глобальної телевізійної комунікації. Під час конференції будуть обговорені не тільки можливості, шлях до здійснення яких проклав „Телстар", але й теж їх поширення з допомогою інших подібних, але досконаліших сателітів. В розмовах буде порушена теж проблема координації державних і приватних акцій та зусиль у цій ділянці.

Альжирська Визвольна Армія карає суворо грабіжників і вбивців

Оран. — Командування Альжирської Визвольної Армії наказало військовим судам перевести судові процеси над 300 до 400 альжирцями, спричинниками грабежі і вбивств під час кривавих сутичок між мусульманами й европейцями, що відбулися в четвер минулого тижня. Зараз після цих заворушень покарано смертю кількадесять грабіжників і вбивців, зловлених на гарячому і решту віддано під суд. Альжирська Армія вимагає суворого покарання усіх, кому докажуть вину, щоб відстрашити альжирців від подібних злочинів у майбутньому. Виконування вироків відбувається публічно на очах населення.

Губернатор Массачуссетс проголосив Тиждень Поневолених Націй

Бостон, Масс. — Губернатор Массачуссетс Джан А. Волп видав у вівторок, 10-го липня, проклямацію, проголошуючи тиждень від 15 по 21 липня як Тиждень Поневолених Націй. Подібну проклямацію видав також посадник Бостону. Місцева Українська Громада приготовляється, разом з містом та іншими національними групами, до відповідного відзначення цього Тижня. Маніфестаційне віче відбудеться в неділю, 15-го липня в Домі Джана Генкока при 188 Берклі вулиці. Головним промовцем на вічу буде Деніл А. Полінг, редактор відомого „Кришчієн Геролд" та автор багатьох антикомуністичних праць, а від імені національних груп промовлятиме п. Орест Ощудляк, голова місцевої філії УККомітету. Очікується масової участи українців Бостону й околиці в цій важливій імпрезі.

Я. Кулинич продемонстрував фільм з 25-ої конвенції УНСоюзу

Ню Йорк. — Численні делегати і гості, учасники недавньої 25-ої конвенції Українського Народного Союзу, що відбулася в Ню Йорку в готелі Ню Йоркер в травні ц. р., напевно пригадують собі молоду, енергійну і переважно дружньо усміхнену людину з чорним вусом, що освітлювала та фільмувала важливіші фрагменти з перебігу конвенції. Це був п. Ярослав Кулинич, наш молодий фільмовий продуцент з Австралії, відомий у ряді також наших громад із своїх показів документальних фільмів з українського життя у вільному світі. В середу, 11-го липня ввечері п. Кулинич тут у приміщенні Українського Народного Дому продемонстрував представникам УНСоюзу: його гол предсідникові Й. Лисогорові, гол. секретареві д-рові Я. Падохові та ред. А. Драгановi всі сфільмовані ним сцени з конвенції. Показові фільму приглядалися ще дружина гол. секретаря пані Падох, інс. Салдан з дружиною та п. Василь Цюпа, активний учасник конвенції. На кольоровій фільмовій ленті п. Кулиничеві пощастило утривалити багато важливіших фрагментів з конвенції, від її відкриття аж до закінчення. Фільм, довжину якого плянується скоротити до пів години, становитиме вартісний документ цієї великої події американських українців та буде вірним і багатомовним доказом їх демократії в дії. Плянується зробити кілька копій цього документального фільму, при допомозі якого можна буде познайомити нашу громаду, зокрема союзову, в цій країні та в Канаді з перебігом 25-ої конвенції УНСоюзу

З ДОПОМОГОЮ ТЕЛСТАРА ОДЕРЖАНО У ЗДА ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПЕРЕДАЧІ З ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ

Ендовер, Мейн. — В середу дня 11 липня ц. р. увечері американські телевізійні глядачі могли оглядати вперше телевізійні програми, передавані з допомогою нововипущеного сателіта Телстар через Атлантійський океан з Франції та Англії. Першу семи - хвилинну телевізійну передачу одержано у ЗДА о год. 7.35 ввечері літнього часу з французької стації Плємер-Боду. У програму цієї передачі входила коротка промова французького міністра комунікації Жака М. Маретта, французькі пісні, відспівані французькими артистами, і короткі повідомлення. Після того, о год. 10.21 вечора, як Телстар відбував свій черговий лет орбітою Землі, британська стація в Ґунгіллі передала дев'ятихвилинну телевізійну програму з привітанням заступника головного інженера Великої Британії капітана Чарлза Бута, кількома ілюстраціями і діловими повідомленнями. Британська програма не охоплювала ніяких розвагових виступів. Обидві передачі, і французька і британська, були дуже виразні і чисті. Французька передача була більш різноманітна і багата, і виходила живіше. До того ж, французам повелося передати свою телевізійну програму набагато вчасніше, як це зроблено у Великій Британії. Цю першу в історії нових часів телевізійну трансмісію з Европи до З'єдинених Держав Америки вважають технологічним успіхом велетенського значення і початком нової ери у ґльобальному зв'язку. Здійснення і поширення такого зв'язку може змінити основно багато форм і виявів культурної, суспільної й економічної активности і надати нового вигляду міжнаціональним взаєминам. Американські глядачі цих перших передач з Европи признавали перевагу за французькою. Після французької трансмісії з Америки передано до Европи через Телстар американську телевізійну програму, подібну до тієї, що її передавано зараз після випущення Телстара. Успіх американської технології із новим сателітом викликав признання в усьому світі. Признали цей успіх навіть у Совєтському Союзі, друкуючи вичерпні інформації про випущення Телстара.

В італійському Туріні продовжуються безупинні заворушення

Турін, Італія. — В цьому місті, що є великим осередком італійської автомобільної індустрії, тривають уже п'ятий день робітничі заворушення і демонстрації. На четвертий день, у вівторок 10 липня ц. р., після того, як поліція посувала побудовані демонстрантами барикади, і як наступило деяке заспокоєння, вибухли дальші заворушення, з новою силою. Почалися ці заворушення у суботу минулого тижня, нібито внаслідок конфліктів між робітниками і підприємцями, але ж насправді, як стверджують офіційні чинники, вони були зорганізовані комуністами і спрямовані проти держави. Протягом чотирьох днів поліція затримала яких дві тисячі осіб, більшість із яких була після зідентифікування звільнена. Деякі із затриманих молодих учасників демонстрацій заявили під час переслухань, що їх завербовано до участи в демонстраціях обіцянкою грошової винагороди. Уряд певний, що демонстрації були спровоковані комуністами для виявлення сили комуністичного руху в Туріні.

Прибулого до Альжиру Бена Беллю вітали овацiйно в його рідним місті

Тлємсен, Альжир. — Віцепрем'єр Бен Белля, десидент з Альжирського Тимчасового Уряду, виїхав після перервання переговорів з представниками прем'єра Бена Кедди з Рабату до Альжиру і відвідав уперше після шістьох років своє рідне місто Марнію. Усе 15,000 населення цього міста вийшло на вулиці, влаштовуючи овацiйну зустріч своєму землякові, героєві альжирської визвольної боротьби. Після цих відвідин Бен Белля виїхав зараз же до Тлємсену, альжирського міста поблизу марокканської границі, щоб там промовляти на багатолюдному альжирському зібранні. У своїй першій на альжирській землі публічній промові він говорив про потребу примирення між альжирськими націоналістами, підкреслюючи „священну єдність альжирського народу". Водночас із цим Бен Белля заперечив твердження його противників, що він нібито змагає до диктатури, і заявив, що він є за встановленням „колективного керівництва" в незалежній альжирській державі. При в'їзді Бена Беллі з Марокка на альжирську територію його вітала почесна компанія Альжирської Визвольної Армії. Промовляючи у Тлємсені, Бен Белля не атакував ані Бена Кедди ані інших членів тимчасового уряду і не згадував теж про розлам, що виник між альжирськими націоналістами. В загальному Бен Белля намагався тільки спростувати висунені проти нього обвинувачення.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII запросив** три протестантські церковні організації вислати обсерваторів на Вселенський Собор, що почнеться дня 11 жовтня ц. р., в Римі. Переслано такі запрошення Світовій Раді Церков, Світовій Лютеранській Федерації та Світовому Пресвітеріянському Союзові. Проводи усіх трьох названих організацій заявили, що їхні обсерватори на Собор будуть призначені відповідними установами у їх правліннях.

● **Південнокорейська військова хунта** призначила голову державної Ради Економічного Плянування Кіма Нгіуна Хула на становище прем'єра Південної Кореї. Дотеперішнім прем'єром був тимчасово ген. Чунґ Гі Парк, провідник хунти. Водночас із цим хунта призначила новим головою названої вище ради Кіма Ю Таіка. Новий прем'єр має 61 рік і є випускником Колюмбійського університету в Ню Йорку. За уряду Сиґмана Рі він був три роки міністром фінансів.

● **В індійській Калькутті** згинуло внаслідок холери яких 450 осіб. Епідемія холери шаліє в Калькутті уже від 26 червня ц. р., і вона, кажуть, є найгіршою з усіх в історії цього міста. Яких 1 950 осіб, правдоподібно заражених цією страшною хворобою, перебувають по шпиталях. Півтора мільйона населення защіплено проти цієї епідемії відповідними ліками.

● **Другий крайовий конґрес** польських атеїстів, що відбувся минулого тижня у Варшаві, закінчив свої наради резолюцією про поширення атеїстичної праці серед шкільної молоді і дітей, особливо ж по селах. Постановлено теж започаткувати енерґічні заходи для збільшення кадрів „інструкторів в атеїзмі", які б могли успішно пропаґувати атеїзм і поборювати впливи католицької Церкви. Атеїстів організує і підтримує польський комуністичний режим.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Історичне досягнення

У вівторок 10-го липня 1962-го року Америка вписала в свою та світову історію ще одне досягнення, яке відкриває нову добу в розвитку людства. Таке значення і вартість має успішна проба з комунікаційним сателітом Телстар, що його випущено того дня спільними зусиллями уряду й індустрії країни, зокрема Американської телефонічної і телеграфічної компанії. В чому історична вартість і значення цього нового великого американського досягнення в здобутті космічних обширів для розвитку людства?

Це вже відома правда, що світ на цій нашій Землі став, внаслідок розвитку комунікаційних засобів, дуже малий. При допомозі реактивних літаків можна сьогодні спокійно поснідати в Римі, пообідати в Лондоні і повечеряти в Ню Йорку впродовж одного дня. Ще більших чудес досягнено в можливостях порозуміння на віддаль.

Все ж таки всі ці „чуда" у своєму розвитку починають натрапляти на труднощі. Телефонічні получення підводними каблями між океанами перевантажені і на подібне „перевантаження" натрапляють радіо та телевізія. Їх трудність в тому, що Земля кругла і передавані етером голос чи образ не всюди доходить і не доходить виразно. Ще досі, наприклад, не пощастило наладнати безпосередніх телевізійних передач між континентами.

Успішне випробування з Телстаром є першим кроком до розв'язки цих проблем. Не входячи в складні технічні вияснення цих можливостей, вистачить ствердити, що передані за посередництвом Телстару телевізійні образи було видно дуже виразно не тільки в ЗДА, але й у Франції та Англії.

Очевидно, це була тільки перша проба і ще багато дечого треба випробувати і зробити, заки можна буде встановити систему такого порозуміння голосом і образом на кожну віддаль. Проте, перше випробування успішно переведено і за ним підуть інші, а остаточне встановлення цілої системи передбачається вже в найближчих роках.

Нове досягнення Америки з успіхом Телстара має також далекойдуче оборонно-стратегічне значення і дальший розвиток в цьому напрямі матиме вартість тих епохальних відкрить, що позначують шлях нашої цивілізації в мирі чи війні. Коли ж зважити, що це досягнення є одним в черзі багатьох, які занотовано в останніх двох десятиріччях, зокрема після визволення атомової енергії та після перших практичних використань людиною космічного обширу, тоді матимемо образ направду стомилевих кроків, що ними тепер прогресує людство у своєму технічному розвитку.

Але рівночасно з цим виникає і це побоювання, що його вже не раз повторювано в цій нашій добі великих відкрить: чи цьому шаленому технічному прогресові може дорівняти людина також і своїм моральним розвитком, чи може вона морально й етично достосуватись до цього прогресу і чи не загрожує людству захитання балянсу. Це є проблеми, над якими морочать собі голови філософи й виховники та від розв'язки якої може залежати доля людства в неменшій мірі, як і тих всіх неймовірних фізичних сил, що їх визволив людський геній. В нашому світі немає нічого абсолютно доброго чи злого. Як вогонь є добрий або злий, залежно від того, чи він нас загрів чи спалив нам хату, або як вода є добра або зла, залежно, чи вона вгасила нам спрагу чи затопила наше добро, так і ці нові величезні досягнення, що їх пороблено в технології чи у використовуванні космічних обширів, можуть бути добрі, або злі, залежно від того, на зло чи на добро людини будуть вони використані. Факт, що в цьому розвитку перед веде волелюбна і миролюбна Америка, дає надію, що з цих нових величезних досягнень людство буде користати і не матиме причини їх жалувати.

Облудний маневр Хрущова

У своїх намаганнях добитися виведення залог західніх держав із Західнього Берліну Нікіта Хрущов нагадує циркового кловна, що перекидається на всі боки, обдурюючи глядачів різними трюками, але вперто тримається свого шнура. Свої вимоги щодо виходу західніх держав із Західнього Берліну і зневтралізування не цілого міста, а тільки його західніх секторів, Хрущов висловлював уже й у формі ультиматумів, встановляючи навіть реченці для їх виконання. Потім знову нібито відступав, погоджувався на переговори в цій справі, але завжди і при всіх нагодах підкреслював, що Москва не відступить із своїх „слушних" домагань і що на концесії й уступки в цій справі мають іти тільки... західні держави. В розумінні Хрущова ці уступки можуть бути тільки одні, щоб Захід уступився дефінітивно з Берліну і не перешкоджував большевикам у їх плянах захопити цілу Німеччину.

З усіх дотеперішніх „пропозицій" Хрущова в цьому напрямку з'ясований ним у вівторок дня 10-го липня ц. р. на форумі московського „Конгресу миру" „плян невтралізації" західнього Берліну є чи не найбільш показовий для впертости і перфідности Москви в її навіть цілком неприйнятних домаганнях. З'ясовуючи, що Західній Берлін мусить стати незалежною політичною територією з відповідними міжнародними ґарантіями, які давали б його населенню „можливість свободи і вільного вибору свого способу життя", Хрущов ствердив, що це може статися тільки тоді, як західні держави... заберуться із Західнього Берліну і як ця частина міста перестане бути військовою базою НАТО, зверненою проти СССР, Польщі, Чехо - Словаччини й інших малих держав. Мавши, нібито, тільки такі „миролюбні" цілі на оці, Хрущов ні з цього ні з того запропонував, щоб залоги великих західніх держав заступити залогами малих держав, але не із західнього табору, а на половину із малих держав НАТО і Варшавського пакту, наприклад, Норвегії і Данії, або Бельгії і Голляндії з одного боку, а з другого вже тільки Польщі і Чехо - словаччини. Усі ці залоги, згідно з облудною суґестією Хрущова, неузгідненою з ніким в Об'єднаних Націях, мали б перебувати під прапорами ОН і під їх контролею.

Висловлюючи таку „суґестію" цілком неприйнятну і для великих потуг Заходу, і навіть для малих західніх держав, що мали б виставити свої залоги, Хрущов був свідомий, що ніхто на неї не погодиться, бо ж вона визначає знову ж таки повну елімінацію із Західнього Берліну західніх великих держав, які є найголовнішими ґарантами свободи і добробуту його населення. Все ж таки, Хрущов із цим виступив демагогічно, щоб з одного боку показати „миролюбність" і совєтську „готовість" іти на уступки, а з другого боку, щоб розбити одностайний фронт НАТО, поставивши проти себе великі і малі держави Заходу. Домагаючися уведення на територію Західнього Берліну залог комуністичних сателітів Польщі і ЧСР, Хрущов усвідомлював прекрасно, що тоді буде зроблена вже половина усієї „роботи" і що західній Берлін буде неминуче втрачений для Заходу. Характеристичне теж, що вимагаючи такої „невтралізації", Хрущов поминув цілковито мовчанкою справу невтралізації і Східнього Берліну, окупованого Совєтами, і не торкнувся ні словом питання вільного доступу західніх держав до цілого, і Західнього і Східнього, Берліну.

Усе це стало теж і причиною того, що зодягнені у форму суґестій вимоги Хрущова ніякого відгуку ні в ЗДА, ні у Великої Британії, ні у Франції, ні навіть в названих Хрущовим малих держав НАТО не знайшли. Хрущовські вимоги були потрактовані усіма, як новий облудний трюк, не вартий ні уваги, ні розмов.

Богдан Галайчук

КАСТРОВІ ПОПЛЕНТАЧІ В БРАЗИЛІЇ

Буенос Айрес. — 25 серпня минулого року бразилійський президент Жаніо Квадрос відійшов, тріснувши за собою дверима. Був це крок гістеричний і заразом — історичний.

Кілька місяців тому зустрів я в латино - американському семінарі Колюмбії бразилійця, який добре знає Квадроса, бо свого часу вчителював разом із ним у тій самій гімназії. Він вияснив підложжя Квадрової димісії, яку так важко було збагнути і яка викликала стільки суперечних пресових коментарів: Квадрос, відомий серед близьких знайомих як людина психічно незрівноважена, подався на димісію у стані нервової кризи.

Та був це також історичний крок — історична подія з далекойдучими наслідками: зміною конституційного устрою держави. Віце-президент Жао Ґулярт не міг зразу зайняти звільненого президентського крісла, бо у тій хвилині був на другому кінці світу: у червоному Китаї. Якраз за п'ять днів перед Квадросовою димісією, 20-го серпня, виголосив він у Ганкові промову, в якій склав чолобитню Мао Тсетунґові, висловив подив з осягів китайських хліборобських комун і — осудив „імперіялістів". Не передбачав, сердега, як дорого коштуватиме йому та хвилина щирости. Чи можна давати керму демократичної держави в руки одвертого комунофіла? Одні вважали, що ні, інші — так, що конституція мусить бути пошанована за всяку ціну, не зважаючи на ризико; напруження між обома таборами зростало, Бразилія станула над провалям громадянської війни.

Омннено її шляхом компромісу. Якщо, мовляв, Ґуляртові належиться президентське крісло на основі конституції, треба йому те крісло віддати. Але, якщо не заслуговує він на довір'я, треба йому дати само лише президентське крісло, без президентської влади. Тобто треба зреформувати конституцію, відкинувши президентську демократію (прийняту на американському континенті, недавно також і у Франції) і заступивши її парляментарною демократією, — прийнятою в Европі.

Виглядало, що і вовк буде ситий і коза ціла. Та не так склалось, як бажалось. Виявилося, що не легко защепити парляментарну демократію в країні, де вона не має традицій, де посли й сенатори не призвичаєні керувати поточним життям держави. Більшість бразилійських парляментаристів трактує президента згідно із засадою „чеши дідька зрідка": боїться накладати на нього шори, щоб не довести до нової кризи. Правду сказати, не так легко було б накласти ті шори у теперішніх умовинах.

При парляментарному устрої законодатні палати мусять діяти постійно, щоб безнастанно тримати руку на живчику, і тому посли й сенатори мають постійно жити в столиці. Це було можливе давніше, поки столицею було Ріо де Жанейро, поки політичний центр сходився з господарським та культурним. Це неможливе, відколи столицю перенесено до Бразилії, нового міста, створеного для тої цілі, побудованого у мало заселеній та неупромисловленій околиці. Щоб поселитися у новій столиці, посли й сенатори мусіли б спалити за собою мости, залишаючи всі зайняття — професійні, економічні, наукові тощо. А це практично неможливе.

У таких умовинах, без оперття в сильному парляменті, прем'єр міг би відіграти передбачену для нього ролю, хібащо мав би сильний характер, сильніший, ніж президент держави. У Бразилії вийшло навпаки. Президент Жао Ґулярт — людина динамічна й енергійна, зате дотеперішній прем'єр, Танкредо Невес, нижче трави, тихше води. Не обмежував свободи президента. І реформа конституції з вересня минулого року залишилася на папері.

Щойно після 9-ох місяців такої ідилії прийшли турботи. Зближаються вибори, Невесові забаґнулося кандидувати — тому мусів зрезиґнувати з прем'єрського посту, а Ґуляртові прийшлося запропонувати парляментові кандидата на його наслідника. Але Ґуляртів кандидат, Сам Тіяґо Дантас, перепав, бо лише 110 послів голосувало за нього, а 174 — проти.

Це була прикра особиста поразка Ґулярта, бо загальновідомо, що йому дуже залежало на призначенні Дантаса, його довіреної людини. І була це прикра поразка для президента, який розкрив свої політичні карти промовою у Ганкові. Великі партії не мають довір'я до Дантаса, підозріваючи, що він прийняв якісь зобов'язання супроти крайньої лівиці і виконуватиме їх, коли стане прем'єром. А втратив він довір'я, займаючи у Невесовому кабінеті пост міністра закордонних справ.

Коли Квадрос уступив, Кастро бідкався, що „Куба втратила щирого приятеля". Та незабаром дістала вона нових приятелів в особі Ґулярта й Дантаса, приятелів дискретніших, але не менше ефективних. Незрівноважений Квадрос поводився мов хлопчак, який уперше вдягнув довгі штани: намагався доказати, який він самостійний — вважаючи, що найкращим доказом самостійности є постійні протиамериканські провокації. Він міг собі на це дозволити, бо ніхто не підозрівав у ньому криптокомуніста. Але не може дозволити собі цього Ґулярт, і тому він залишив спектакулярні „прояви незалежности", обмежуючись спокійною, але послідовною підтримкою кубинського режиму. Фрондізі вів таку політику, прислонюючи її „християнсько - західніми" патетичними декляраціями, і те саме робив Дантас. Давалося йому це навіть легше, бо коли Фрондізі це навернений в останніх роках Савло, з досить червоним минулим, то Дантас — колишній професор правничого факультету Католицького університету в Ріо де Жанейро. У листопаді минулого року Дантас приїхав з офіційною візитою до арґентинської столиці. Його доповідь на тутешньому правничому факультеті незгірший зразок дипломатичної еквілібристики; це доказ, які корисні можуть бути поплентачі для оборони кубинського мостового причілка. Після тих відвідин було ясно, що уступлення Квадроса не порушило відомої осі Бразилія — Буенос Айрес.

Щойно після усунення Фрондізі завис у повітрі один її кінець, а тепер загрожений і другий. Дантас перепав, і то саме за своє кастрофільство. Прем'єром став Авро Андраде — той самий, що зорганізував у Конгресі кампанію проти Дантасової кандидатури. Слід сподіватися, що він не обмежиться декоративною ролею, якою задовольнювався його попередник, Невес; і то, зокрема, у зовнішній політиці, у поставі до Куби.

Якщо справді до того дійшло б, Кастро міг би в майбутньому розраховувати на підтримку лише одної з великих латино - американських держав: Мехіко. Це підтримка найпевніша, бо нинішня кастрофільська постава Мехіко випливає не з маневрів того чи іншого криптокомуніста або поплентача, а з традиційних ресентиментів, глибоко закорінених у душі народу, якому не так легко забути втрату Тексасу, Каліфорнії, Першінґів рейд.

Та хто знає, чи й тут не може бути перелому. Зустріч Кеннеді з населенням мехіканської столиці була вийнятково тепла; здавалося, що крутий поворот у Білому Домі, після останніх виборів, зробив помітне враження на мехіканську громадську думку.

Юрій Дивнич

КЕСАРЕВЕ — КЕСАРЮ

4) Підсумки і висновки

Ґастролі Балетного Ансамблю під керівництвом Павла Вірського показали, що Москва в теперішній генеральній битві за Україну надає нашій еміґрації більшого значення, ніж сама еміґрація. Ансамбль, який своїм мистецтвом завойовує найвибагливіші авдиторії і критиків мистецьких метрополій світу, з самого початку поминає чужинецького глядача і звертається прямо до нас, еміґрантів. Знавець і критик балету Джон Мартін помітив і відзначив це такими словами: „Якщо пан Вірський має на меті завербувати не тільки туристів, а й переселенців до України, то його треба відзначити, як першорядного пропаґандиста". („Ню Йорк Таймс, 6-го травня 1962-го року).

Москва плянувала такий ефект. А для тих еміґрантів, що хотіли б бучними протестами зірвати виступи Ансамблю, вона передбачила компромітацію перед очима культурного світу. Але наша еміґрація в своїй основній масі виявилась мудрішою і сильнішою. Вона палко привітала рідне мистецтво і його творців, вона зрозуміла політичну гру Москви на нашому свшан-зіллі. Вдихнула свшан на повні груди, а гру відкинула.

Ми повинні зрозуміти цю гру повністю. Москва день і ніч працює серед нас, щоб притупити нашу дійовість, щоб підживляти серед нас вогонь внутрішньої ворожнечі, щоб не дати нам на нашій ділянці фронту виконати свої історичні завдання. От і тепер, перед самими ґастролями Ансамблю було організовано міжнародну провокацію проти України — маю на увазі карикатуру в европейській та американській пресі, на якій поруч з Айхманом намальовано Петлюру. Отакі комбінації цукерка і отрути Москва практикує проти нас постійно.

Найбільш дратують Москву дві лінії в праці нашої еміґрації. Це культурна творчість еміґрації і її політичні акції, як сконсолідованої групи вибopців до парляменту Канади та Конґресу ЗДА. Насамперед на цих двох ділянках мусить розгортатися далі якнайенергійніша і при тому добре запланована та продумана праця, хоч цим не виключаються і інші потрібні ділянки. Щоб тут наші успіхи наростали, потрібно звернути більшу увагу на національно - політичне й культурне усвідомлення того мільйона українців в ЗДА і в Канаді, що не знають ще точно, хто вони. Поруч із цим — велетенське завдання національного виховання молоді. На цій поширеній базі, що включить у себе наші заморожені етнічні резерви, українці в Америці можуть діяти як самовистачальна сила в ділянці культурної творчости і в ділянці політичній.

Ми рішуче не доцінюєм наших культуротворчих можливостей і їх помічного впливу на самооборону України від русифікаційної аґресії Москви. Сучасна епоха прикметна тим, що політика користається всіма іншими ділянками культури. Навіть у ЗДА, де бизнес завдає тон і де він був байдужий до культури, тепер дедалі більше усвідомлює собі політичне значення мистецтв, літератури та гуманістичних наук. Ми не повинні наслідувати вчорашній день Америки.

З початком нового наступу на Україну, про який говорилося в попередніх розділах, Москва безперевно атакує культурну творчість еміґрації. Не тільки статті, а й цілі книжки видають в УССР і Москві проти наших науковців, літераторів і мистців закордоном. Характер тієї критики такий лайливий і злючо-грубий та наклепницький, що переходить усі межі. В Москві про російську еміґрацію так грубо й фальшиво не пишуть. Це привілей колонії — матюкати своїх еміґрантів.

Дуже шкода, що на еміґрації деякі часописи підхоплюють московські напасті на українських культурних діячів і додають проти них своєї отрути. Прикладів так багато, що неможливо їх тут перечисляти.

Але Москва сама бачить, що самих лайок не вистачає. Хоч-не-хоч, треба на факти культурної творчости еміґрації відповідати фактами української культурної творчости в УССР, бо ж бій наш відбувається на міжнародній арені і тут ані замовчування ані лайка не поможуть. І так ми відвоювали ґастролі Балетного Ансамблю. Так НТШ в Европі свою „Енциклопедію Українознавства" відвоювало для України „Українську Радянську Енциклопедію". Так Українська Вільна Академія Наук в ЗДА відвоювала своїми англомовними „Анналами", зокрема українською історіографією — видання відповідної історіографії в УССР. Так наші письменники і літературознавці своїми публікаціями про знищених письменників змусили Москву почати „реґабілітацію" знищених в УССР письменників. Народження молодої літературної ґенерації закордоном може й випадково передувало такому самому явищу в Україні. Ми певні, що також і творча активність наших образотворчих мистців закордоном, здобуваючи собі позицію в міжнародному мистецтві, викличе відповідну реакцію в Україні. Наші молоді вчені, що працюють на університетах Америки й Европи, не спускаючи ока з наукової правди про Україну, можуть відограти виключно велику ролю.

В культурній творчості ніщо не пропадає даром і рано чи пізно дає свої плоди і добрі наслідки. Завдання нашої еміґрації всіма силами підтримувати своїх культурних творців, а при тому дати їм ту повну свободу і незалежність, якої позбавлені наші культуротворчі кадри дома. Подвійний політичний ефект дасть розвиток української культурної творчости закордоном: улегшить становище нашої культури дома, а тим самим зміцнить відсіч русифікації; і друге — уможливить переведення з пасиву в актив тих заморожених мас українців, що досі є в стороні від нашої активної спільноти. Це саме стосується і молоді.

Світ переживає добу важливих і сприятливих для поневолених народів змін, Москва спішить до кінця цієї доби „стерти національні особливості" не-російських націй СССР, в тому й України. Вона спішить, бо знає: як не сьогодні, то вже більш ніколи. Поспішаймо ж і ми — розумом і енерґією.

(Кінець)

ГОЛОС ЧИТАЧА

До спогадів про Ярослав

З великим інтересом перечитав я спогади д-ра М. Терлецького про Ярослав. Але треба б доповнити їх ще даними про працю „Просвіти" і підкреслити жертвенну працю в „Просвіті" д-ра Грицака, з яким автор цих рядків мав нагоду виїжджати з рефератами. Звичайно ми мали два реферати: історично - освітній та господарсько - кооперативний.

Для характеристики політичних і господарських відносин варто би було докладніше зупинитися на господарській ділянці та висвітлити позитивну ролю кооперативної праці, як також і Т-ва „Сільський Господар".

Ярослав був осідком Централі Т-ва „Сільський Господар" від березня 1940 до жовтня 1941 року. Централя Т-ва „С. Г." була перенесена до Ярослава після того, як у Львові большевицька влада ліквідувала Т-во „С. Г.". Своєю працею Централя „С. Г." охоплювала українські землі в тодішнім Генеральнім Губернаторстві від Підляшша та Холмщини до Криниці і Горлиць на Лемківщині. Вона продовжувала видавати часопис „Сільський Господар", що його заборонили видавати большевики у Львові.

Філія Т-ва „С. Г." в Ярославі організувала кружки „С. Г." по селах, а при кружках організувались Секції Господинь і гуртки Хліборобського Вишколу Молоді.

Головну Раду Т-ва „Сільський Господар" очолював президент Юліян Павликовський, а головним директором Централі був довголітній директор д-р Євген Храпливий, фінансовим директором був проф. Леонід Бачинський, а організаційним директором — інж. Макар Каплистий.

За півтора року праці Централя Т-ва стягнула на українські землі в Генеральнім Губернаторстві на працю понад двадцять інженерів - агрономів і організувала три господинські школи, три сільсько-господарські школи і сім шкіл званевих для підготовки зразкових господарів.

Не можна пропустити факту, що українська спільнота боролась із німецьким окупантом протягом півтора року за право українського селянина мати свою станову організацію. І, хоч яка брутальна була німецька влада, а не заборонила праці „Сільського Господаря", але й офіціяльного дозволу на працю не дала. Тому Централя і Філії Т-ва працювали на власне ризико — півлеґально.

Хто знає добре відносини на тих спольщених теренах, той лиш може правильно оцінити вагу і відповідальність пророблено праці в ділянці організаційній, господарсько-кооперативній і навіть політичній.

Було б дуже вказаним, щоб ці прогалини доповнили дир. М. Чопик спільно з ярославськими кооператорами А. Копистянським та С. Кіктою і докладно висвітлили ролю кооперативної організації, а дир. Леонід Бачинський мусів би насвітлити ролу Т-ва „Сільський Господар", бо провідні особи Централі Т-ва „С. Г.", президент Юлій Павликовський, д-р Євген Храпливий та інж. О. Скрипченко вже не живуть. Зокрема уважаю за конечне насвітлити ролю інж. О. Скрипченка в господарській відбудові Ярославщини та Переворщини.

Макар Каплистий
Роземонт, Па.

Василь Ємець

МІЙ ПЕРШИЙ ПУБЛІЧНИЙ ВИСТУП З БАНДУРОЮ

(5)

Вельми делікатна справа — писати за своє власне виконання. Тож повім хіба, що ні до того, ні після того я, либонь, так не переживав жадної пісні чи думи.

Коли закінчував спів, відчуття трагедії з такою силою охопило мене, що, мабуть, уже не зміг я собою панувати, бо з гніву та жалю сльози закапали на струни моєї кобзи. Багато людей на залі плакало. Як пізніш мені оповідали, коли я виходив зі сцени, то хилитався ніби п'яний.

Цікаве в моїм виступі було те, що після нього, яких 3-5 хвилин, не було зовсім оплесків. А вже, як устав із крісла й рушив до виходу зі сцени, нараз зчинився великий вибух оплесків, вигуків „браво, біс". До цього, певна річ, найбільше причинилася гімназійна братва.

Пізніше, аналізуючи таку бурхливу реакцію на мій перший виступ із бандурою, я думав, що в ті далекі вже днесь царські часи, мабуть ось так прийнялось би кожного кобзаря, коли б він проспівав ту, тоді таку революційну, протимосковську пісню — вірш нашого геніяльного поета-пророка, Тараса Шевченка. Бо ж публіка мабуть на яких 95-97 відсотків складалася з нащадків Слобожанського Козацтва та козаків тієї частини Полтавщини, де, як уже згадано, ще існував козацький стан.

Чуючи, що дістьcя на залі, я, повертаюсь, щоб уклонитись публіці, аж нараз чую позадь себе:

— Назад! Як ви сміли співати революційної пісні?!

Повертаю голову, аж проти мене вкрай схвильований й розізлений інспектор Павло Квіцинський,

— Як ви сміли співати цю революційну пісню?! — несамовито вигукнув до мене.

— А ви як сміли дозволити мені співати ту революційну пісню?! — відповів я також голосно й із тим же схвилюванням і обуренням.

— Я — озвався інспектор, — дозволив вам грати, а не співати! Завтра вас не буде в гімназії!

— Добре! — відповів я інспекторові. — Нехай буде й так. Але тепер дозвольте мені уклонитись публіці, — спокійним тоном попрохав я інспектора, бо на залі аж ревіло та гуркотіло.

Але інспектор загородив мені дорогу й не пустив.

Хоч як бажав я щераз вийти на сцену, але те бажання не здійснилось. Не було ради і я попростував до кляси. Там запакував бандуру і якийсь час, схвильований щойно пережитим, сидів самотою.

Між тим на залі не вгавало й здавалось, що без мого виходу на сцену про докінчення концерту не могло бути й мови. Сиджу в клясі й прислухаюсь до гомону залі, що за закритими дверима не був таким гучним. Коли це, раптом, розляглось голосне грання військової духової оркестри 29 Одеського Драґунського Полку, що гримнув якогось передбалевого маршу.

Пізніш мені оповідали, що коли публіка продовжувала кричати „біс", а вкінці залі, що був набитий самими гімназійниками, стояв рев та несамовите тупотіння — вскочив на залю інспектор і почав кричати на гімназійників, щоб спинити свій рейвах, а як те звернення не допомогло, тоді дав наказ, щоб оркестра почала грати. Тож, із першими згуками оркестри, я вже не чув ані вигуків „біс", ані тупотіння. А через скляні віконця дверей кляси побачив, що коритар почав заповнятись гімназійною молоддю та іншою публікою. Ось так і не дійшло, либонь, до закінчення програми концерту.

По недовгому часі, трохи вже заспокоєний, вийшов на коритар і я. Враз обступили мене гімназійники: стискають руки, дякують (розуміється московською мовою), але не всі, дехто дякував і українською мовою.

В короткому часі, де не взялись і мої гімназійнички, що розмовляли українською мовою й належали до якого півдесятка тих дівчат, які читали українські книжки, між собою розмовляли по-українському та вважалися за свідоміших українок. Одна з них, Маруся Кравченко, навіть училася в мене грати на бандурі.

Отож, ходжу я з тією Марусею, що припала до мого серця, та з її подругою. Ходжу такий легкий, як пух на десятому небі, бо й землі під ногами не відчуваю... Всі на мене поглядають, особливо ж дівочі оченята, що того вечора якось по іншому блискали в мій бік. Аж ось, як з-під землі, де не взявся інспектор то до мене:

— Ви що, збожеволіли? Як ви могли таку страшну пісню співати!?

— Залишіть мене в спокою! — чемно й стримано відповів я й інспектор відійшов.

Невдовзі по тім приступає до мене учитель математики Кость Сідлецький і каже:

— Добре! Дуже добре! Мені пригадались університетські часи, коли я під ґітару любив співати ту пісню, але як же можна робити таке публічно...

І, покрутивши головою, відступився.

Далі, пригадую, підскакує палкий гімназійник жид, Павка Шлейман, та за одним духом випалює:

— Я революціонер і дуже дякую за вашу революційну пісню!

Підходили й учителі дівочої гімназії, як ось панна Панамаренко, і почала з того, що вона „також малоросіянка", а скінчила висловами щирої вдячности за мій виступ.

За якийсь час до мене знову підходить інспектор і, в приявності двох панночок, починає мене лаяти за мій виступ... Ледве пануючи над собою, кажу йому залишити мене в спокою.

Не встиг відійти інспектор, як підступив учитель географії й природознавства, Григор Борисенко. Озирнувшись навколо, мовчки стиснув міцно мою руку й стиха проказав, що він „також малорос", але для мого власного добра, „не радить" більше співати „таких пісень",

Україна в символіці „Дзвону Свободи"

Імпозантна програма цьогорічного відзначення 186-ої річниці американського Дня Незалежности у Філядельфії, що проходила в дні 4 липня на площі під будинком Індепенденс Голл, включала, між іншим, промову президента Дж. Кеннеді та церемонію радієвої передачі звуку „Дзвону Свободи" для Америки та інших країн світу. У цій передачі взяла також участь українка, Ярина Грабовенська з Філядельфії, студентка-сеньйорка Дрексел Інституту, донька п-ва Осипи і Маркіяна Грабовенських.

Американський „Дзвін Свободи", що символізує волю і державну незалежність американського народу, а в глибшому розумінні ідею свободи для усіх народів світу, має уже свою традицію. Його зроблено в Англії, в 1752-му році, та перевезено до Філядельфії з нагоди відзначування 50-их роковин Хартії Прав. Уже при першому ударі в 1752 р. дзвін тріс, і треба було його наново переливати. З того часу вживано дзвону з нагоди зборів Конгресу та різних урочистостей, зокрема під час відзначування Дня Незалежности. Вдруге він тріс під час похорону головного судді Найвищого Суду ЗДА, Джана Маршала в 1835 році, і хоч його знову направлено, він не мав уже повного звуку. В часах громадянської війни названо цей дзвін „Дзвоном Свободи" і досьогодні його зберігають в Індепенденс Голл як велику національну цінність американського народу.

З метою відсвіжити в пам'яті американців та інших народів символіку того дзвону, награно його звук на пластинку, під час окремої програми в Індепенденс Голл, в дні 4 липня та передано радієвими стаціями для Америки, а стаціями „Голос Америки" і „Радіо Вільна Европа" для інших країн світу. На запрошення керівників програми, церемонію удару в „Дзвін Свободи" перевела п. Ярина Грабовенська, виголошуючи про цьому коротку промову.

Радієву програму, що тривала 15 хвилин, та яку повторятимуть впродовж місяця липня, вів директор Паблик Сервіс для філядельфійських радіопередач п. Сем Серота. Історію і символіку „Дзвону Свободи" переповів директор історичних національних парків п. Мелфорд Андерсон. У своєму коментарі п. Серота підкреслив, що для такої історичної події відтворення звуку „Дзвону Свободи" вибрано українку тому, бо життєвий шлях української еміґрантки та доля її батьків, які залишили рідний край, шукаючи свободи, що її втратила під большевицькою окупацією їх батьківщина — Україна, є найбільш вимовним виявом, зв'язаним з інтенцією символіки „Дзвону Свободи".

У своєму слові п. Ярина Грабовенська, активна членка Української Студентської Громади, „Обнови", ТУСММ та Українського Студентського Клюбу при Дрексел Інституті, підкреслила значення символіки „Дзвона Свободи" для українського та інших поневолених Москвою народів.

Програму передачі звуку „Дзвону Свободи" закінчено врученням п. Я. Грабовенській молоточка, що ним вона вдаряла у дзвін. Цією програмою започатковано світляно-драматичну імпрезу. Люмадрама, що відбуватиметься щовечора біля будинку Індепенденс Голл під кличем — „Американський Дзвін".

(„Америка", Філядельфія)

Новий настоятель УАПЦ в Ютиці, Н. Й.

В неділю 24 червня відбулася інсталяція Впреп. о. митрофорного протопресвітера Ореста Іванюка на настоятеля Української Автокефальної Православної Церкви Чесного Хреста, в Ютиці, Н. Й.

о. мітрат Орест о. Іванюк першу Службу Божу відслужив 20 травня 1962 р., урядові обов'язки нової парафії о. мітрат перебрав 24 червня ц. року.

Уродженець зеленої Буковини на Україні, де душпастирював 15 років. Закінчив Духовну Академію, богословський факультет і філософію у Чернівцях, пізніше закінчив учительську семінарію у Львові, в Канаді закінчив французький університет в Оттаві, одержавши диплом М. А. Виконував обов'язки місіонара на рідних землях батьківщини, на скитальщині в Німеччині та вкінці на широких просторах Канади. В парафіях, в яких душпастирював, всюди був ініціятором будови нових церков, шкіл і народних домів.

о. мітрат Орест Іванюк написав кілька праць „Культурний розвиток Буковини", „Епоха Митрополита Евгена Гакмана", „Хто є москвин", „Унія в Румунії" та інші, о. мітрат Іванюк є членом консисторії УАПЦ, знання мов багато допомагає в його душпастирській праці.

Щиро поздоровляємо отця мітрата Ореста Іванюка та бажаємо найкращих успіхів в душпастирській праці. Дай, Боже, вернутися до зеленої Буковини і бути членом чернівецької Православної Консисторії.

В. Запаранюк

● Голова американської делеґації до ОН Адлей Е. Стівенсон запевнив членів Конґресу ЗДА, що, поки націоналістичний Китай належатиме до ОН, то комуністичний Китай не діб'ється ніколи членства в цій міжна-

● Департамент Праці стверджує, що в травні ц. р. внаслідок страйку втрачено 2 650 000 днів праці, що становить 0.26 відсотка всіх днів праці в тому місяці. В 1961-му році цей відсоток становив 0.16, а в 1960-му році — 0.26%.

Благословлення Малої Семінарії Отців Редемптористів в Роблині

День 3 червня 1962 р. назавжди залишиться в пам'яті українських отців Редемптористів Йорктонської Провінції, бо тоді поблагословлено нову Колеґію св. Володимира. Дотеперішня Колеґія стала обителею отців професорів. Студенти перейшли на помешкання та науку до новозбудованої і модерно вмебльованої колеґії, що її офіційно відчинено 3 червня.

Отці Редемптористи, поруч власного освячення, мають завдання голосити місії найбільше опущеним душам. Тепер же ці душі знаходяться на фармах і великих містах. До виконання цього шляхетного завдання потрібний постійний доплив нових сил — місіонерів. Нова Колеґія св. Володимира в великій мірі допоможе отцям Редемптористам Східнього Обряду виховати і підготовити місіонерів для українського народу не тільки в Канаді й Америці, але й по інших континентах, особливо в нашій батьківщині Україні.

Дотеперішня Колеґія була замала, бо могла вмістити всього 45 учнів. Теперішня Колеґія може вмістити 112 студентів.

Збудування нової Колеґії треба завдячувати найперше молодим отцям професорам, особливо її енергійному директорові, о. Несторові Годованому, і фінансовій допомозі Преосвящ. Митрополита Кир Максима Германюка й інших добродіїв і добродійок, і їх дуже багато. Велику заслугу в побудові цієї Колеґії мають теж попередній Протоігумен, Вол. Маланчук, теперішній єпископ для українців у Франції, і теперішній Протоігумен - Провінціял, Вол. Красєвський, довголітній місіонер нової української провінції ЧНІ.

В 10 год. перед пол., 3 червня Преосвящ. Кир Максим Германюк, ЧНІ, відправив арх. Літургію в асисті Впр. оо. Красєвського, д-ра М. Гнеська, ЧСВВ, Олешка і П. Лаптути, ЧНІ, кол. директора Колеґії. Дияконували оо. Дибка і Перейда, обидва професори Колеґії.

Впр. д-р о. М. Гнесько, ЧСВВ, виголосив проповідь українською, а о. Корбет, ЧНІ, представник едмонтонської редемптористичної провінції англійською мовою. Співав хор із церкви св. Николая з Вінніпеґу під батутою о. Протоігумена, Б. Слободи, ЧСВВ.

Лицарі Колюмба відділу св. Йосафата з Вінніпеґу були почесною сторожжю під час Бож. Літургії.

По полудні о 3-ій год. перед головним входом до Колеґії відбулося благословення Малої Семінарії. Митрополит Кир Максим довершив благословення, а прем'єр Манітоби, Д. Роблин офіційно відчинив її, виголосивши змістовну доповідь про важливість українського виховання наших майбутніх провідників. Шкільний інспектор І. Гибсон і Ф. Кузик асистували йому, а пан М. Смерчанський був господарем. 500 осіб з різних сторін Канади взяло участь у цім посвяченні. Між учасниками були представники редемптористичних провінцій Квебеку, Торонта й Едмонтону.

О год. 4 по полудні по благословенні Колеґії був прегарний бенкет в колеґіяльній роблинській залі. Хор під батутою о. Б. Слободи, деклямації і танці ювеністів Колеґії захопили слухачів і глядачів, особливо англомовних. Одна визначна дама француженка з Вінніпеґу заявила: „Всі народи мають свої спеціяльності, але ніхто так не плекає їх, як українці".

Під час концерту промовляла пані Вавриков з Вінніпеґу. Вона підкреслила потребу сильних характерів для боротьби з комунізмом.

Потім говорив прем'єр Роблин, вітаючи приявних українською мовою. Англійською мовою підкреслив обов'язок українців плекати свою мову і культуру, бо тільки так зможуть вложити свій вклад у загальну культуру Канади. Він заявив, що „спів хору св. Николая і танці наших ювеністів захопили його".

Пан Молґат, ліберальний провідник Манітоби, склав побажання, щоб новопосвячена Колеґія плекала численні священичі покликання.

Преосвящ. Максим Германюк промовляв трьома мовами, українською, англійською і французькою, підкреслюючи обов'язок Колеґії виховувати ювеністів згідно з українськими традиціями і українським духом, бо тільки вона причиниться до збагачення духовости Канади й Америки.

Впр. о. Н. Годований відчитав ґратуляційну телеграму Впр. отця В. Годро, архимандрита Чину оо. Редемптористів з Риму.

Потім роздано стипендії і нагороди деяким визначнішим студентам Колеґії.

По концерті був бенкет в парафіяльній залі, де представники едмонтонської і торонтонської та французької провінцій, і оо. Василіяни зложили побажання. Під час бенкету довший привіт виголосив Впр. о. Вол. Красєвський, ґратулюючи батькам і матер'ям молодих отців Редемптористів і ювеністів. Приявні вітали цих щасливих батьків рясними оплесками. Між приявними були батько і мати о. директора Н. Годованого, що прибули на свято з Торонта.

На 4 червня була в 10 год. подячна Служба Божа. По полудні був обід і декляматорський концерт для приявних священиків, а було їх 30. Студенти пописалися деклямаціями. Всі вони гарно деклямували, особливо Я. Бучинський, що з глибоким відчуттям віддав поему Шевченка „Неофіти". За це належиться щира подяка ювеністам, їхньому професорові о. Й. Корбі, ЧНІ, що підготовив цей декляматорський концерт.

Українські батьки Канади і Америки, висилайте своїх синів до Колеґії св. Володимира, щоб вчилися на священиків - місіонерів, бо брак священства в нашій канадо-американській Церкві — це головна загроза нашому національному існуванню в Канаді й Америці. Ми самі мусимо дати нашій Церкві священиків, бо вони вже не приїдуть зі Старого Краю, як це колись бувало.

Це знаний факт, що наше національне і релігійне життя зосереджується біля Церкви. Як не буде священиків, то треба буде замикати церкви, а без власних церков наш нарід розпливеться в канадійським і американськім морю так, що колись сліду не стане по нас. Це буде моральне, національне і обрядове самогубство. Батьки патріоти, це ваш священний обов'язок не допустити до цього самогубства. Отож висилайте своїх синів до Колеґії св. Володимира в Роблині.

Прошу ласкаво писати по інформації:
ST. VLADIMIR'S COLLEGE
Roblin, Man., Canada

о. Мих. Шудло, ЧНІ.

Вісті із Пассейку, Н. Дж.

Заходами місцевого відділу УКК пассейська громада підготовляється до відзначення Тижня Поневолених Націй в неділю, 15-го липня ц. р. До масової участи в такій важливій для поневолених народів протестаційній маніфестації, провід УКК закликає цією дорогою все пассейське і довколишнє громадянство. До спільної участи свята запрошені представники міста Пассейку та наших сусідів білорусів, мадярів, словаків та інших. Щоб надати маніфестаційній програмі більш позитивний характер, створений недавно при УКК відділ інформативної служби, заохотив журналістів місцевої газети „Геральд Нюз" відбути цього тижня перед 15 липня відповідне до свята інтерв'ю, на тему: що означає під політичним аспектом проголошення Америкою Тижня Поневолених Націй.

Збірна маніфестація з винесенням резолюції, відбудеться в неділю 15 липня ц. р. о год. 7 вечора в Українській Централі при Говп Авеню ч. 240 в Пассейку. *О. Клисяк*

Тиждень Поневолених Націй в Питтсбурґу

Питтсбурґ. — Українська громада у Питтсбурґу відзначить Тиждень Поневолених Націй величавою, міжнародною маніфестацією в неділю, 15-го липня, у Кеннівуд Парку. У маніфестації візьмуть участь ґубернатор Па., Давид Лоренс, мейор міста Питтсбурґа Йосиф Барр, конґресмен Фултон, стейтовий сенатор Стейсі, судді Броцкі й Алдисерт та голова Комітету Поневолених Націй, комішенер повіту Алеґенні, Джон Мек Ґрейді. Головну промову на маніфестації виголосить д-р Лев Добрянський.

Маніфестацію відкриє молитвою римо - католицький єпископ Питтсбурзької дієцезії Джан Райт, а закриє її молитвою о. Григорій, декан греко - православної катедри у Питтсбурґу.

У мистецькій частині програми візьмуть участь українці, поляки, словаки, литовці, мадяри, серби і хорвати. Від українців виступлять танцюристи з Української Православної Парафії у Монесен, Па., та соліст - танцюрист Михайло Харітан. Д-р Петро Стерчо виголосить коротку заяву англійською мовою про поневолення України Москвою. Керівником цілої програми маніфестації буде інж. Михайло Комічак, член Політичної Ради УККА.

Маніфестацію влаштовує спеціяльний комітет, що був створений за ініціятивою відділів УККА, у Питтсбурґу, Мекіз Ракс, Ембридж і Аликвипа, Па. До нього входять визначні американці та представники вище згаданих поневолених націй. Від українців до комітету входять інж. М. Комічак, Михайло Майнош, Михайло Баран, Василь Сачко і Петро Деркач.

Ґубернатор Па. і комішенери Алеґенні, видали проклямації з нагоди Тижня Поневолених Націй. А судді, що входять до комітету, виготовили відповідну резолюцію, що буде представлена на маніфестації.

Концерт учнів проф. Зої Маркович у Філядельфії

Українська громада у Філядельфії мала знов нагоду почути концерт учнів талановитої піяністки проф. Зої Маркович. Концерт відбувся у великій залі Горожанського Клюбу при 847 Френклін вул., в суботу 16 червня при участі громадянства і о. Б. Левицького.

Програма концерту складалася з трьох частин. Першим виступив маленький Борис Полатайко, що маленькими пальчиками, ледве досягаючи клявіятури, відважно відіграв свої дві точки — Дублянського „Колисанка" і Бер „Французька пісня" і також добре виконано дует на чотири руки з Андрієм Гнатюком.

Дуже добре виконані були дуети на два фортепіяни — Алис Ференс і Христина Остапович — Кларк „Бандура"; Леся і Юрко Дуда відіграли Чайковського „анданте кантабіле". Цей твір є дуже тяжкий для виконання в ансамблі і вони його передали досконало. Борис Скіра мелодійно й стилево відіграв Шуберта „Вальс" і Шумана „Веселий селянин".

Миле враження зробив виступ двох маленьких учениць — Марії Кушнір і Луїзи Ґраур — які проявили великі музичні здібності. Також добре грали Олена Колибабюк і Ірена Плахта.

В другій частині програми виступив Орест Швед, який грав ритмічно, мелодійно, впевнено — Ґріґа „Листок із альбома" і Безкоровайного „З тієї гори". Ліля Мельник надзвичайно характерно виконала „Військовий танок" Кабалевського. Добру техніку виявив Ігор Ченстух у виконанні Ґріґа „Вальс" і Шуберта „Експозе". Христина Швед заграла правдиво і мелодійно Шуберта „Два вальси" і дует з Мартою Стратієнко — Шуберта „Народні танці". Володимир Лупань показав себе працьовитим і талановитим, виконавши Бетговена „Еліза" і в ансамблі з Орисею Дуда — Мусоргського „Гопак" і Глюка „Танок".

Третю частину почала Орися Дуда — Шумана „Дитячі сцени". Ґріґа „Норвезький танок". Мирослав Копитко — Шопен „Прилюд ч. 7" і Ґріґ „Пташки". Тамара Федорева — Чайковський „Пісня жайворонка" і Шопен „Мазурка ч. 9". Всі речі були гарно опрацьовані і мелодійно виконані.

Марта Стратієнко заграла Чайковського „Осінню пісню" і Шопена „Мазурку ч. 7", проявляючи хист до ліричних речей. Зоя Ґраур виконала надзвичайно гарно Шопена „Полонез А маж." і „Ноктюрн", що свідчить про її швидкий музичний ріст, бо вона грає лише чотири роки. Орися Вабій з чуттям відіграла Ґріґа „Весну" і надзвичайно тяжкий ансамбль Дебюсі „Арабески" з Мартою Стратієнко, проявляючи великий технічний і музичний поступ. Одинадцятилітній Андрій Гнатюк, що вчиться п'ять років, показав віртуозну техніку, виконуючи Лисенка „Марш" і Рахманінова „Полішинел". Сподіваємось, що він надалі енергійно працюватиме і ми почуємо його в Карнеґі Голл. Концерт закінчено ансамблем Брамса „Шість вальсів" — Андрій Гнатюк перше піяно і Зоя Ґраур — друге піяно.

Кожного виконавця публіка нагороджувала рясними оплесками. Програму провадив вміло Володимир Лупань. По закінченні концерту дякували в імені батьків пані Марія Швед і інж. Скіра за жертвенну працю з дітьми і підкреслили великий ріст студії проф. Зої Маркович, а учні нагородили свою професорку китицями квітів.

Бажаємо проф. Зої Маркович здоров'я, сили та успіхів в дальшій її праці.

Л. Д.

Виставка Жіночої Творчости у Філядельфії

У п'ятницю 29 червня відкрито в будинку СУА при 4936 Н. 13-та вул. Другу Виставку Жіночої Творчости. Відкриття відбулося в приявності 80 делеґаток, що прибули на XIII Конвенцію Союзу Українок Америки до Філядельфії.

Перетявши стрічку містоголова СУА п-ні Стефанія Пушкар запросила членок Гол. Управи, делеґаток і гостей до залі. Тут пояснила значення Виставки, що вже вдруге (Перша Виставка Жіночої Творчости відбулася під час Світового Жіночого Конґресу в Ню Йорку в 1959 р.) подає осяги жіночих талантів у різних галузях мистецтва. І дійсно — на столі виложено книжки жіночого пера, 24 письменниці, а на стінах красувалось 50 картин 19 образотворчих мисткинь. На столах були розложені твори прикладного мистецтва — вишивки, кераміка, писанки, тканини і ляльки.

Виставка Жіночої Творчости буде відкрита до 15-го липня і доступна для публіки кожного дня від 10-7 год. вечора. Коли взяти до уваги, що це вперше вона влаштовується у Філядельфії, добре було б, щоб якнайбільше наших громадян відвідало її.

Перший конкурс „Думки"

Сповнилося десять років, коли „Думка" вперше задумала проголосити конкурс на найкращі хорові твори. Тоді їх обмежувалось виключно до пісень на чоловічі хори, бо „Думка" була чоловічим хором. Було розписано програму конкурсу та пороблено дальші кроки до його переведення, однак задум не здійснився.

Рік-річно справу конкурсу обговорювано на загальних зборах „Думки", як тільки заходила розмова про репертуар. Як відомо, „Думка", крім українського репертуару, використовувала також у своїй програмі твори західньоевропейських композиторів. Вагато дискутувалося над можливістю влаштувати концерт слов'янських пісень, який включав би пісні білоруські, болгарські, польські, сербські, російські, чеські, хорватські, або концерт пісень східньо - европейських народів, як балтійців, румунів, угорців тощо. В обох випадках, українська пісня мала б домінувати. Були голоси за і проти таких концертів. Прихильники арґументували, що з браку українського репертуару на чоловічий хор ми повинні вийти з нашого „ґетто" і репрезентувати хорове мистецтво взагалі, ніж обмежуватися до місії пропаґувати тільки українську пісню. Противники уважали, що нашим завданням є плекати виключно українське хорове мистецтво для українського суспільства на еміґрації і для американського не - українського. У зв'язку з цим виринала справа розписання конкурсу на українські хорові твори, щоб заохотити наших композиторів до творчої праці над тією занедбаною ділянкою музики.

Справа конкурсу притихла, коли „Думка" розширилася та створено ще й мішаний і жіночий хор, крім чоловічого хору. Здавалося, що перед нами необмежений репертуар із суто українських творів. Нарешті зможемо давати концерти без партнерів (солістів) з огляду на можливість різноманітности у програмі концерту і не лякатися, що слухачі будуть перетомлені одноманітністю. Також непотрібно буде ділитися з другими виконавцями нашими успіхами.

Несподівана смерть Богдана Карпевича, одного з найбільш активних і визначних діячів „Думки", діткнула нас усіх. Ми віддали Покійному останню прислугу, яку ми, в наших обставинах могли дати, але кожний із нас відчував, що ми Покійному щось винні. Це щось найшло вияв у формі Фонду Богдана Карпевича та розписання цього Першого Конкурсу.

Ми віримо, що цей перший конкурс не буде останнім. Відчувається, що тільки брак пригожих обставин гальмує народження нових хорових творів. Утривалені хорові організації в Америці та скрізь по світі прагнуть виконувати щось нове. Доказом цього може послужити і заснування Союзу Українських Хорів Америки (СУХА) три роки тому. Від нас, українських хорових товариств у першу чергу, залежить створення пригожого ґрунту для творчої праці нашим композиторам. Як ми це створимо, тоді будуть другий, третій і дальші конкурси.

А. В.

Православна Громада Гартфорду росте

Не легка праця була тим православним українцям, котрі перші приїхали до цієї землі Вашингтона. Так само і нелегка праця була тим, котрі приїхали до м. Гартфорду, Конн. Але глибока віра у Всемогутнього Бога, віра в Його допомогу, любов до рідних релігійно - національних традицій згуртували православних українців м. Гартфорду в громаду - парафію.

Коли ми на початках 50-х років налічували 10 членів православної Громади, то тепер ми зросли до 112 членів. Православні вірні до 1956 року відправляли по чужих церквах Служби Божі, то вже в 1956 році маленька, але духом сильна громада, придбала для парафії будинок, що перероблено на церкву, тоді ми одержали з нашої Консисторії і сталого священика.

І так рік за роком наша громада зростала, діти стали підростати і та церква, котра в 1956 році була аж завелика для нашої громади, тепер стала зовсім замала. Тому на загальних зборах членів парафії 30-го травня 1961 року одноголосно ухвалено купити нову церкву. Вибрано Комітет купівлі церкви та збірки грошей в складі: Г. Глинський, Я. Карпук, Ф. Шрайтер. На других загальних зборах парафії 24-го вересня 1961 року добрано було до Комітету ще трьох осіб, П. Гамзу, І. Гаращука і В. Лучканя. Велику працю пробив Комітет купівлі церкви. І з ласки Божої і зусиллям всіх членів парафії св. Володимира та за щедрими пожертвами громадян Гартфорду, Ню Бритен і ін. парафій та громадських організацій — Гартфордська парафія св. Володимира 27 квітня 1962 року купила гарну велику муровану церкву, з великою галею, приміщенням для школи і великою кухнею. 24 червня 1962 року посвячено церкву. На великий жаль ніхто з наших Владик не міг приїхати на це свято. Посвячували церкву протопрес. Л. Веселовський з Ню Йорку, протоєр. Р. Стельмах з Ню Йорку, протоєр. Р. Ковальчик з Ню Бритен, архімандрит Р. Опаренко з Бріджпорту, протоєр. Л. Долинський з Ню Гейвен, протоєр. М. Мостенський з Вунсакет і настоятель св. Володимирської парафії Гартфорду протоєр. І. Чумак.

Прийшли привітати нашу громаду з успіхом місцеві громадські організації як Відділ УРСоюзу, Відділи УНСоюзу 277 та 12, Український Конґресовий Комітет, ОЧУС, СУМА, Пласт, Український Горожанський Клюб. Приїхали привітати та розділити з нами нашу радість Парафіяльні Уряди наших ближчих парафій як Віліментик, Бріджпорт, Ню Бритен, Ню Гейвен. Після освячення церкви та Служби Божої в церковному приміщенні відбулося прийняття для гостей і парафіян нашого храму. Заля на 250 місць була переповнена. Треба зазначити, що напередодні посвячення церкви місцеві англомовні часописи як „Гартфорд Таймс" та „Гартфорд Курант" умістили світлини та гарні дописи про православну церкву та її Громаду в Гартфорді.

Треба ще зазначити, що напередодні посвячення нашої церкви якась особа зробила вандалізм в церкві, поламала і викинула в сміття посвячений хрест однієї родини, яка пожертвувала його в пам'ять померлої сестри на рідних землях для нашої церкви.

Олеський

ЗАКЛИК

до колишніх мешканців Ванґену, Равенсбурґу, Ліндав і околиці.

Дорогі Земляки!

З далекої Австралії наспіла прикра вістка, що там помер 1961 р. наш знайомий і приятель Лев КОВАНЬКО. Його дружина Марія та 15-річний син Сергій дуже бідують. Звертаюся до Вас, щоб Ви згадали добрим словом його пам'ять та допомогли його дружині і синові-сироті. Вірю, що син, як підросте, усім вам віддячиться. Допомогу шліть на адресу:

Mrs. Maria Kovanko
17 Curral Rd., Elsternwick (Vic.), Australia
Володимир Модлінський
460 — 12th Ave., San Francisco 18, Calif.

МОЛОДИЙ ПРОФЕСІОНАЛІСТ

Орест Мирон Процьків, син д-ра Антона і Карли Процьків, замешкалих в Ютиці, Н. Й., з успіхом закінчив міжнародне право в університеті Вірджінії.

Молодий професіоналіст-правник, народжений 6-го жовтня 1935 в Стрию, Україна. Народну школу почав в Холмі, початки гімназії в Німеччині. До Америки прибув з родиною 1949 року. Середню освіту - гайскул закінчив у Вашингтоні, Д. С. В 1954 році вступив на університет в Ставтоні, Вірджінія, в 1959 році одержав ступінь бакалавра та ряд університетських відзначень і стипендію на продовження студій.

Орест М. Процьків

В тім самім році і в тім самім університеті продовжував студії міжнародного права, де їх з успіхом закінчив 1962 року.

Під час студій відбув один курс українознавства на Союзівці. Крім української і англійської мов Орест Процьків добре володіє німецькою, російською та польською мовами.

О. Процьків підписав аплікацію в члени УНСоюзу, а його родина вже є членами УНСоюзу.

Щасти, Боже, молодому професіоналістові, в його майбутньому житті.

В. Запаранюк

Сенат в найближчому тижні вирішить справу медичної допомоги

Вашингтон. — Сенатські партійні провідники, сенатор демократ із Монтанни Майк Менсфілд і сенатор республіканець Еверест МекКінлі Дірксен із Іллиной погодилися в тому, щоб на другий тиждень Сенат вирішив долю законопроєкту про медичну допомогу старшим особам. У вівторок 17-го липня о 3-ій годині по полудні мав би Сенат голосувати над тим, чи взагалі в цьому році ухвалювати закон про медичну допомогу. Коли Сенат відкине пропозицію противників цього законопроєкту, тоді відбудеться дискусія над ним в середу 18-го листопада впродовж тільки 4-ох годин, а 6 годин є призначені на дискусію про добродійний законпроєкт. Обмеження дискусії є на те, щоб скорше вирішити долю медичного проєкту. Але цей законопроєкт чекають більші труднощі в Палаті Репрезентантів, де проти нього є більшість в Комісії Способів і Засобів, яка не хоче переслати урядової пропозиції на наради повної Палати.

Секретар торгівлі Годжес проти коротшого тижня праці

Ню Йорк. — Нюйоркський щоденник „Міррор" вмістив статтю секретаря торгівлі Лютера Г. Годжеса, в якій автор не погоджується з твердженням робітничих провідників, що скорочений до 35 годин тиждень праці причиниться до зменшення числа безробітних. Годжес каже, що підприємці не могли б приймати на працю нових некваліфікованих робітників, які є тепер без праці, бо вони не могли б виконувати фахової праці. Тому підприємці давали б надчисельні години затрудненим робітникам, а безробітні були б і надалі без праці. Робітники домагаються 35-годинного тижня праці без зменшення заробітних платень, і це спричинило б подорожчання продукції та вимагало б збільшення цін на товари. Така зміна не була б корисна для економіки ЗДА. Зменшення тижня праці на 5 годин рівнялося б з незміненими заробітними платнями 14-відсотковому збільшенню заробітних платень, що було б причиною до інфляції, бо економіка зростає річно на 3 відсотки, і тільки таке збільшення платні могло б бути оправдане, — розумує секретар торгівлі. 14-відсоткове збільшення заробітних платень спричинило б зріст цін на товари, а цього не бажають собі і робітники.

Заповідають збалянсований платничий бюджет із закордоном

Вашингтон. — Підсекретар скарбу в монетарних справах, Роберт В. Руза, зізнаючи в Палатній Банковій і Валютовій Комісії, заявив, що платничий бюджет із закордонними державами у фінансовому 1963-му році може бути цілковито збалянсований. В цьому фінансовому році, що закінчився 30-го червня 1962-го року, платничий дефіцит може винести від одного до півтора більйона долярів. В 1961-му році платничий дефіцит становив $2.500.000.000. Уряд президента Кеннеді передбачав, що платничий дефіцит в 1962-му році становитиме — $1.500.000.000 до $1.800.000.000. Але вже тепер виявляється, що він буде на кількасот мільйонів менший. В останніх місяцях настало поліпшення в ділянці платничого бюджету, і можна сподіватися, що це покращання потриває і в найближчих місяцях. Під платничим бюджетом розуміємо всі ті доляри, що їх ЗДА видають на закуп імпортованих товарів, на закордонну допомогу, на втримання своїх збройних сил у світі та на інвестиції приватних фірм у свої філії за кордоном; до платничого бюдету зараховується і ті всі доляри, які прибувають до ЗДА як заплата за закуплені товари або як інвестиції в ЗДА. Уряд старається, щоб витрати і прибутки в цій ділянці були збалянсовані, бо дефіцит у платничому бюджеті спричиняє відплив золота із ЗДА.

Сенат ухвалив на космічну програму $3.8 більйона

Вашингтон. — 11-го липня Сенат ухвалив бюджет космічної програми, який в цьому році становитиме $3,820,515,250. Цей законопроєкт іде тепер до Палати Репрезентантів, яка зменшила суму, якої жадав Президент на космічну програму, на $116 мільйонів. Цьогорічні витрати на досліди над космічними просторами майже двічі більші в порівнянні з попереднім роком, який закінчився 30-го червня ц.р. Сенат привернув $45,853,250 із тієї суми, що її не ухвалила Палата Репрезентантів. Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомила, що вона змінила плян лету до Місяця. Згідно з давнішим пляном зустріч в космічних просторах мала відбутися коло Землі, а теперішній проєкт має мати зустріч коло Місяця. Цей новий плян дешевший і він приспішить лет до Місяця на який рік. Згідно з новим пляном тричленна залога так званої матірньої ракети буде випущена впрост до Місяця. Під час кружляння довкола Місяця два члени залоги в окремій кабіні мають осісти на Місяці на три-чотири дні, щоб перевести потрібні досліди. Після того вони мали б своєю кабіною дістатися до матірньої ракети і з нею вернутися на Землю. В давнішому пляні ця зустріч двох ракет відбувалася б не коло Місяця, тільки в районі Землі.

В одному із сіл комуністичної Польщі втоплено хлопця, якого вважали чортом

Варшава. — Велику сенсацію у польській пресі викликала справа втоплення 11-літнього хлопця, що його не тільки мешканці його рідного села, але й самі батьки вважали за „навіщеного дияволом" а то й чортом. Хлопець, що його прозвали Кусий, народився 1950 року в родині нотарійного алькоголіка з незвичайно великою головою. Підрісши, він почав виявляти нахил до жорстокости і був дуже винахідливий в різних роботах, наприклад, вмів збудувати човен, не бачивши його ніколи. Жив він у стайні разом із свиньми і курми, і став дуже підозрілий для свого оточення, як здохло дві свині і почали гинути кури. Мешканці села, попавши в паніку, вирішили, що все це діється за приводом чорта і почали радити, як позбутися хлопця. Хтось піддав думку, що його треба втопити, і так сталося за згодою його батьків. Ціла справа опинилася тепер перед судом, який намагається встановити безпосередніх спричинників жорстокого вбивства.

ОЛЕКСАНДЕР СТЕПАНЧУК

(Посмертна згадка)

В суботу, 23 червня помер трагічною смертю від електричного струму на 51 році життя Олександер Степанчук.

Він народився 28 березня 1911 р. в Пониковиці Малій, пов. Броди, в Західній Україні. Як сотки тисяч наших людей виїхав в 1939 р. за океан, до Канади, на заробітки. Думав, як багато наших людей, заробити трохи гроша, повернутися до краю і там доживати свого віку. Та почалася друга світова війна, яка для нас, українців, закінчилася нещасливо. Нам знов не вдалося здобути волі, і Західня Україна попала під окупацію жорстокого, безбожного московського комунізму.

Покійний не вертався до рідного краю, бо не хотів жити в московській червоній неволі. Залишився в Канаді, а в 1959 р. переселився до ЗДА і оселився в Йонкерсі, Н. Й.

Покійний Олександер Степанчук мав талант і замилування до музики. Цей музичний талант він не держав сам для себе, не закопав його, не змарнував, а віддав на службу для української громади. Прибувши до Канади й оселившися у Вінніпезі, зорганізував і провадив там хор при Т-ві ім Маркіяна Шашкевича. Переселившися до Торонта, зорганізував і провадив хор при Українському Національному Об'єднанні. У тому ж Торонті провадив хор при церкві св. Йосафата. Заснував і провадив також ще й інші хори і оркестри в Канаді.

Прибувши до ЗДА й оселившися в Йонкерсі, покійний відразу взявся організувати музичне життя української громади. Спершу організував мішаний хор при місцевому Осередку СУМА, а після того дитячу мандолінову оркестру, які багато причинилися до пожвавлення громадського життя серед українців Йонкерсу. Хто займається громадською чи культурно-освітньою роботою, ті добре знають, що де в громаді є хор, — там є життя. Бо де є хор — там можна влаштувати всякого роду імпрези, бо є чим заповнити їх програму. В розбудову музичного і хорового життя в Йонкерсі покійний вкладав багато праці й енергії. Він дуже любив ділянку музичного життя; він жив нею, віддавав їй цілого себе. Цією великою любов'ю до хору й оркестри покійний запалював усіх хористів і молодих мандоліністів і вів їх від успіхів до успіхів. Просто дивуватися треба було, що хористи й мандоліністи приходили на проби навіть влітi, серед гарячих днів.

Тим, що працюють на народному полі, не самі квіти стеляться до ніг, не самі оплески нагороджують їхній труд. Працівники на народній ниві зазнають дуже часто багато неприємностей, мусять переносити багато прикростей. Через це багато громадських діячів відходить у привату, а лишаються тільки найвидержливіші. Мав різні труднощі в своїй праці і О. Степанчук, але він не зражувався, видержував і продовжував працю.

Ненадійна смерть покійного Степанчука — це велика втрата для української громади в Йонкерсі. І хоч він відійшов від нас, то плоди його праці залишаться в Йонкерсі. Найкраще вшануємо його пам'ять тим, коли почате ним діло, хор і мандолінова оркестра, будуть далі працювати.

Йонкерські українці гідно попрощали покійного Степанчука в останню дорогу. В неділю 24 і в понеділок 25 червня, до похоронного заведення Дучинського приходило багато українців, щоб віддати йому останню прислугу. Також на Панахиді, що її відправив о. дек. Василь Клос в понеділок вечером, зібралося велике число українців. Від українських організацій міста Йонкерсу прощав Покійного п. Губіцький. Заупокійні Богослуження відправив о. декан Клос у вівторок рано, в місцевій українській греко - католицькій церкві св. Михаїла. Після винесення домовини з церкви прощали Покійного два сурмачі піснею „Видиш, брате мій" та військовим салютом. Тіло покійного відставлено літаком до Канади і в четвер, 27 червня поховано на цвинтарі в Торонті. Покійний залишив матір Параску в краю, дружину Павлину і доньку Павлину, зятя Василя Гарасимчука та онука. Нехай йому буде легкою гостинна канадійська земля.

С. Женецький

Повідомлення „Самопомочі" в Клівленді

На засіданні 21 травня дирекція Кредитової Спілки Самопоміч у Клівленді розглянула прохання та заклик Української Асоціяції Професорів Американських Університетів у справі видання твору „Джерела до історії України" англійською мовою для вжитку студентів американських високих шкіл.

Беручи під увагу те, що українська проблема при зусиллях Централі УКК у ЗДА, українських наукових установ, організацій та визначних одиниць не знаходить відповідного зрозуміння серед політичних кол, та об'єктивного ставлення журналістичних і наукових сил Америки, і те, що стан цей не виник сам із себе, але є наслідком браку авторитетної і компетентної інформації, дії ворожих нам сил і довголітньої праці гуртка впливових московських науковців, які, здобувши доступ до американських університетів і наукових установ, протягом 50 років зосереджували свою увагу на цьому, щоб „науково" доказати правильність тези єдинонеділимої Росії, а також, що українське питання не існує, бо є внутрішньою проблемою Росії.

Тому потрібні є видання англійською мовою творів, які, на основі джерельних матеріялів, ширили б об'єктивну правду про Україну і проблеми Східньої Европи. Тому то рішення УАПУА видати англійською мовою „Джерела до історії України" для вжитку наукових установ і студентів американських університетів, — є рішенням безмірної ваги, бо лише цього роду видання можуть причинитися до поширення правильного розуміння проблеми України серед теперішніх і будучих провідних людей Америки.

Дирекція, в імені своєму і всього членства Кредитової Спілки „Самопоміч" у Клівленді, щиро вітає почин УАПУА, як крок у правильному напрямку, та, розуміючи свою ролю і завдання як громадського чинника, рішила асигнувати одну тисячу дол.

Рівночасно дирекція Кредитової Спілки „Самопоміч" у Клівленді звертається до Дирекцій усіх українських кредитових спілок в Америці з закликом, піти за її прикладом і асигнувати відповідні суми, які повністю забезпечили б потрібні фонди та уможливили б якнайскоріше видати цей твір.

Дирекція Кредитової Спілки Самопоміч в Клівленді

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 15-го ЛИПНЯ 1962:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Сходини Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Української Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх місцевих та поза-місцевих членів прибути вирівняти членські вкладки та відібрати чеки-дивіденду. — С. Лупацій, секр.

WHEELING, W. Va. — Піврічні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 56, в год. 2:00 по полудні. Всі члени повинні бути присутні. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Побір місячних вкладок Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 76, в год. 12:00 впол. Довгуючих членів проситься вирівняти залеглості. Є також до відібрання чеки-дивіденди, бо секретар не буде їх висилати поштою. Побір вкладок відбувається в Українській Централі, при 180 Вільям вул. — В. Салабун, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Збори С-ва Благовіщення, Відд. 125, в год. 1:00 по пол., при 845 N. Western Ave. На Зборах буде звіт Управи за 6 місяців та роздача чеків-дивіденди. Проситься членів прибути на означений час та вирівняти свої залеглості. — І. Подола, секр.

Короткі вісті

● Сенатська Комісія Закордонних Справ голосами 9-ох демократичних сенаторів ухвалила затвердити номінацію 69-річного Метью МекКлоскі на амбасадора ЗДА до Ірляндії. Чотири республіканські члени комісії голосували проти затвердження і заявили, що вони будуть так само голосувати в повному Сенаті. Вони не подали причин, чому є проти цієї номінації.

● Совєтський уряд призначив новим амбасадором СССР до Японії В. М. Віноградова, дотеперішнього керівника бюра для західньоевропейських справ при міністерстві торгівлі СССР. Дотеперішнім совєтським амбасадором, протягом останніх чотирьох років, був Микола Т. Федоренко.

● В Лонг Пойнт Бічі, коло Гамільтону в Онтаріо в Канаді втопилися три дівчини і два хлопці у віці від 7-ох до 9-ох років, бувши на човні в озері Ірі. Здається, що човен наїхав на сильний струм, перевернувся, і діти потопилися. Рада Безпеки закликає батьків не пускати самих дітей на воду до рік і ставів, бо це небезпечне для їх життя.

● Сенат ратифікував більшістю 79 голосів трирічний міжнародний договір про пшеницю. Цей договір встановляє мінімальні і максимальні ціни на пшеницю по $1.625 і $2.025 за один бушель. В цьому договорі вперше бере участь і СССР, крім інших 9 держав, які сіють пшеницю.

Тарзан, ч. 4871. Нова халепа!

SLOWLY, STEADILY, THE MEN REACHED THE HUT WHERE THE GIRL HAD BEEN TAKEN. 'LAURA--?' WHISPERED WILLIAMS.
SUDDENLY AN EBONY ARM CLUTCHED WILLIAMS--
WHILE STILL OTHERS GRABBED THE APE-MAN AND YANKED HIM THROUGH THE ENTRANCE!

Поволі й послідовно чоловіки дійшли до халупи, в якій приміщено жінку. — Лявро...? — шепнув Вілліямс.

Нагло чорна рука схопила Вілліямса...

А ще інші руки схопили мавполюда і тягнули його через вхід